

22

Αρ. 102

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεν. 1969 / Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Ἀμφίτλας*.....
(παλαιότερον ὄνομα : *Βλαντάγια*.), Ἐπαρχίας .. *Κιλικίας*...
Νομοῦ ... *Κιλικίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Καφάν*
ταρίης Εὐάγγελος ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Σ.Σ. Μουριών*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *3 μῶνες*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Ἀπὸ τοῦς χεραντοτέροις*.....
τοῦ χωρίου.....
ἡλικία *60-80*.. γραμματικαὶ γνώσεις *μέχρι Σ.Τ. ὁμοει-*
τιμοῦ..... τόπος καταγωγῆς *Κερασοῦντζα* Δ
Πόντου καὶ Κανιανῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Διὰ σποράν αἱ πεδιάδες καὶ αἱ*
κοιλάδες. Διὰ βοσκήν τὰ βουνά.....
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ... *ὑπῆρχον χωρισταί*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Εἰς χωρικοὺς.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Διανέμει τὴν περιουσίαν εἰς τὰ*
τέκνα μετὰ τὸν γάμον τῶν.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

... Συγχρόνως ἀσχολοῦνται μετὰς δύο .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; ... Ναί .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εις αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ με ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

... Ἐργάζεσθαι ὡς ἄτομα .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) Ἐργάτες Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

... προήρχοντο ἐν τῇ εἰσέξει των γεωργῶν .....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρήμα ; Ἐν εἰσέξει καὶ χρήματι .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Κατὰ ἐποχάς, γυναῖκες ἀπὸ γεωργικῆς οἰκογενείας.
Ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος. .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ναί, ἀπὸ τῶν .....

γειτονικῶν τόπων .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ... Εἰς τὰς γειτονικὰς πόλεις .....

καὶ εἰς τὴν Ρωσίαν .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... Εργάζονται καὶ .....

τεχνῖται .....

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

α) Με ζωϊκὴν κόπρον... βοῶν. 2) δι' ὀργώματος καὶ 3) διὰ συρρεπρώσεως φάλακιν ἢ δαφνίων ἔντος. 4) φέμεν καὶ πάντα καὶ ἐφρίοντο ἐξ. 5) πριεμα. 6) τοὺς ἄλλους.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; εἰς τὸν Ἀρφίζαν. 1952

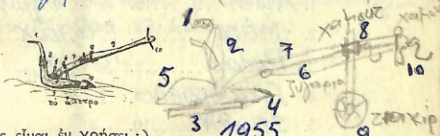
ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Ἀπὸ τ. 1923. τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ δὲ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τ. 1930

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖας κατεσκευάζετο τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐκίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Μονόφτερο ἐφρεστάει...

Βόλου

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Λάβ. 4. γυν. 7. Ἀξων. 10. Χαμῶν. 2. Σιδηροῦν. 5. Γανὰτ. 8. Χαμῶν. 3. Βάδ. 6. Ζυγαρία. 9. Τιακίρ.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1955

3) Μηχανὴ θερισμοῦ 1930

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *Ἀπὸ τοῦ 1930*
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *Ἀπὸ τοῦ 1930*
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Οἱ τεχνίται*
Μέχρι τοῦ 1920 εἰς τὴν πατρίδα
Ἡερασίντα τοῦ Πόντου
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; *ἔδω δὲν ὑπῆρχον*

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Λάβ</i>	6. <i>ῥοχ ἢ ρούλα</i>	11. ....
2. <i>Μάττα</i>	7. <i>Μαλαίχ</i>	12. ....
3. <i>Ποδάρι</i>	8. <i>ῥοτρία</i>	13. ....
4. <i>Γιέμῃ τσιβίν</i>	9. <i>Γύν</i>	14. ....
5. <i>Σπασαίν</i>	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τό ύνί. Τό ύνί τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή εΐναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιών; δηλ. τών χωματερών (λιβάδια, κήποι) καί τών πετρωδών. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνί (ή τὰ έν χρήσει, εάν εΐναι διαφορών τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν έκάστου.

... Διά χειματερά ...

... Διά τήν εμπορίαν πετρωδών ...

ύνι

- 5) Ποιον τό σχήμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; Ὁρθογώνιον.

Παραλληλῆς πῆδος 13 x 6 x 60

- 6) Ἦτο (ή εΐναι) κατασκευασμένη έκ ξύλου ή σιδήρου, Ξύλου

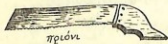
χειρολάβα

ύνι

- 7) Ἔργαλεΐα διά τήν κατασκευήν καί επιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)...

Σκεπάρι = σκεπάρι ... Πριόνι = πριόν ... Άρίδι = πουργούν ... Ξυλοφάι = τερηδό ... Λίφα = ρινίν ...

πριόνι

άρίδα

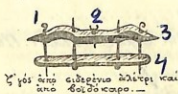

ρίνι ή ξυλοφάι (άρνάρι)

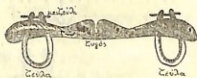
8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Βόες* .....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Δύο, ζεῦλαρα, ζεύς, αὐτῶ, δέμα* ...

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
... *Ναί* .....

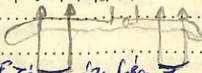
Δ

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λουῖρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

*1. Ζευλία 2. κότας 3. Ζυγός 4. Ταπάν
οἱ ἐσωτερικαὶ ζεύλες ἦσαν εὐδερμίδες
ἐνῶ οἱ ἐξωτερικαὶ ξύλινες* .....

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Μέχρι το 1920*

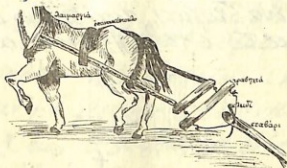
οἱ ζεύλες ἐδένοντο διὰ σχοινίου ἐκ τοῦ ὁρόν ἡρόν
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λουῖρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Γαίβ (Πετρίνο λουρί)* .....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου *Δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;
Δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας *ὁ ἄνδρας ἰδιοκτήτης*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Τὸ πρῶτον δύναται ἀπὸ τὰ ζῶα ἐμπλεῖν ἐν αὐτῷ αἰσθάνονται ἐρχαν 5-6 ζευγάρια βόδια εἰς πλοῦτον δύο ζευγάρια καὶ καθεστάναι πάλιν διὰ νὰ δουλέωσι τὰ ζευγάρια

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

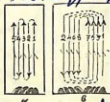
Τὰ κατευθύνει ὁ γεωργὸς με τὴν βοῦν μὲν τὴν ἀριστερὴν τὴν δεξιὰν καὶ με τὴν φωνὴν φωνάζει τὰ ζῶα με τὰ ὄντοματά τους καὶ με τὴν ἑλπίδα καὶ ἕνα ὄνομα πχ ἔλα ποδο, ὠχά Σαρή

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Με πολλὰ ζευγάρια καὶ μεγάλα ἀροτρία
ἀροτρου γινόταν με τὸ σχεδιάγραμμα (β)

- ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Με τὸ ἓνα ζευγάρι καὶ ἕνα ἀρότρι εὐκρινέ-
να με τὸ σχεδιάγραμμα (α)

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ
ἐγίνετο εἰς χωρὶς σποριάς (σποριάς).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ; **Ναί**.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἀρότρον ; **Δεν ὑπῆρχε τοιαύτη συνήθεια**.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Τὰ ὄργανα γινόταν βαθιὰ με τὸ ὄνι κα-
θέτως.....

...στην αγορά...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἕνα ὀργώμα μόνο!*

τον Ιούλιον πού περνάει κατόν και
γνωστόν με μεγάλο ενδιαφέρον.

Μαι. 3. Έσ. 5. Συναγία Εσπ. Γινόταν τα νέα

ματα με σιδερένια άρματα τον Αργείο ή Εθιοπα με βέλη
βέβαια. Πρώτα τα σιδερένια και στα χέρια με τις βέβαιες (ετοιμασίες).

- 2) Διατάσσονται οι κληρικοί. (Αυτοί οι οποίοι είναι ανώτεροι των άλλων)

Ἰσο. τοῦ φυτεύματος ἐχίονος οὐ
τρία ὄρμηματα ἢ ἓνα ὄρμημα καὶ ἑκάστης ἡμέρας

- 3) 'Επὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ενα χρόνο

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... 9 εἰς ὄργανα .....

- 5) Ποία εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

Τό κόσ ήταν σύλλη. δαχτύ. πού έπαυρε
12-3. ούκείες. τώρα. χρησιμ. ποτ. είται. δ. τανενε, 15-18 υπ.

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἣ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

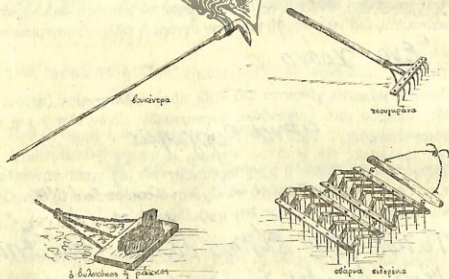
← Μὲ τὴν ξύστρα ἢ χαλιατζιά .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... **Ναι** .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Τσουγκράνα (τσουγκρούχ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

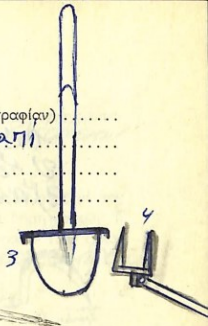
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

1. Μαιέλ (μασεμάς) ..... 4. Τσάπι

2. Τσάπα .....

3. Πύλον (πέρ) .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὔτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

... Τὰ τέκνα τῶν χειρῶν βοηθοῦν
καὶ... ῥέχονται ὑποτάχα

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων, Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Βούκα ὅτα καὶ τὰ χωράφια καὶ τὰ
ποὺ εἶχαν δυνατότητα ὀργάνων.
τὰ χωράφια τὰ καλλιεργεῖ καὶ τὰ σπέρνουν τὴν
ὄσπριον, μετὰ τὸ χερσὶν πέτατα.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Αὐτὰ ποὺ ποτίζονται καὶ εἶναι ποτὺ ἔσφαρα.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρωντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Εὐτετέοντο εἰς αὐλάκια τὰ
τὰ ὁποῖα ἤνοιγοντο μετὰ τὸ ἄροτρον.

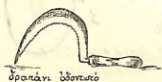
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.).....

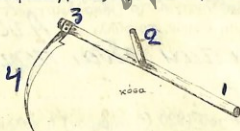
- 1) Δρεπάνι (μαχαίρι)
- 2) Κόσσα (τουρπάν) 1. Νάι
- 2) Χαλτσάκι 3. Χαμούτ 4. Τουρπάν

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει). διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

οδοντωτή

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ἄ.) *Ὁ δισήροφρος ἐ τὸ ἐργαστάσιον.*

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *Εἰς τὸν Πόντον με τὸ δρε-
πάνι. Ἐδῶ με τὸ χερί.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν, μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σίκαλις κλπ. *Με τὸ δρεπάνι εἰς 15 ἑκατοστά
μὲ τὴν κόσσα εἰς 7 ἑκατοστά.*
- 2) Οἱ σταχύες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Ζουσαφια.*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς,
πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀπαιθετοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; *Θερίζουν οἱ ἀνδρες ἢ γυναί-
κες καὶ παραλαμβάνουν γυναῖκες ἢ
παιδιὰ εἰς τὴν πατρίδα. Ἐδῶ θερίζουν οἱ
ἀνδρες καὶ τακτοποιοῦν οἱ γυναῖκες ἢ τὰ παιδιὰ.*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (αἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Εἰμὶ μαζεμένον
πολλὰ ὁμοῦ. εἰν δηκωνιές με τὰς κεφαλὰς
διασταυρωμέναι. Πού γέγονται πολλοὶ
Ἐδῶ τὰ δένον. δερμάτια καὶ τὰ κῶνον
δηκωνιές ἢ κούτες.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Που λούγε εἰς τὸν Πόντον.....*
Κοῦπες ἢ σταυροὶ... ἔδω.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *ἡμέρες καὶ.....*

*γυναῖκες, ὑπῆρχον ἀπὸ τὰ χει-
ρονικά χωριά.....*

- 2) Πῶς ἡμεῖβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσαστε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *Με ἡμερομίσθιον.....*

μετὰ παροχῆς φαγητοῦ.....
ἢ ἀμοιβή ἦτο γεωργοπονητική.....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ..... 1.....

Ναὶ, λένονται παραμαίαι.....
ἢ ἐρρίκια.....
εἰς τὴν μέσσην τὰ ἔξωθεν μίαν
ζώνην ἀπὸ ὑφασμα πρὸ ζωνάρι

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Πάν τῆς Κυριακῆς ὁποιαδήποτε ἀρχὴν μέρα ἦτο ἐπιγραφὴ γιὰ τὸν θερισμό

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

ὄχι

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάδαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Διαλέγουν τὰ καλύτερα στάχυα καὶ τὰ πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάδαν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι ἢ εἰς μέλαν φωνίαν τοῦ δωματίου ὑποδοχῆς τοῦ σταυρὸς ἢ ψάδα λέγεται ἀποδόξ.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν.

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμᾶτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χερίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

.....

.....

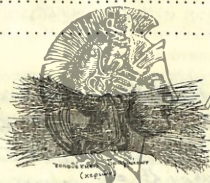
.....

.....

.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμᾶτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμᾶτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένα μέρη τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ἀνάλογα μετὰ τὸ μεταφορικὸν μέτρον μᾶλλον ἢ χρονικῶν εἰς 100 διατὸ μᾶλλον καὶ 300 διατὸ χρονικῶν ἐτοποθετοῦντο στάντρο κωδ.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Ἀπὸ τοῦ 1910.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

...Τὸν Μάιον.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν... Ἡ ἐξαγωγή τῆς πατάκης...

...γίνεται τὸν Σεπτέμβριον, μὲ τὸ ἄροτρον τοῦ ἐργώματος ὅταν τὸ χωράφι εἴναι μακρόν, μὲ τὴν τσίπα ὅταν τὸ χωράφι εἴναι μικρό.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Ἡ διατροφή

τῶν ζώων ἐγίνετο διὰ χόρτου ἐκ τοῦ λειβαδίου συνκεντρώνετο εἰς ἀχυρῶνας ἀφ' οὗ ἐξήρπνετο.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Ἰούνιον εἰς τὸν Πόντον Μάιον εἰς

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

...Αὐρίζαν. Κιτρίδς. Ἐθερίζετο μὲ
...κόσσαν......

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Τά έρχονται μαζεμένας βδομ.
 δι' χωράφι (τσατάλ) τσουχμένας φύλην
 (τσιρκίχ). Οί συγκεντρώνουσιν έλέχοντο
 πουλούσε.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τών δεματιών προς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 προς τούτο επί τόπου εις τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εις ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εις τὸ άλωνι, εις τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μέχρι τὸ 1963 συνεκεντρώνοντο εἰς
 τὸ χωράφι καὶ κατόπιν μετεφέρου-
 ντο εἰς τὸ άλωνι. Ἀπὸ τὸ 1963 καὶ
 ἐντεῦθεν ὁ άλωνισμός ἐγένετο μὲ
 εὐλυνιστικὰ μηχανήματα, κομπίνες

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος, ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; **Θημωνιά**
 (θεμων) τοποθετοῦνται εἰς χωρὸν κα-
 τὰ κατηχορίας. ὁ ἄλμος διασταύρωσι, μα-
 θάρι, βρώμη κλπ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκὰθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυσαι εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλωνι; **Ὑπῆρχε ἄλωνι!**
 Τώρα δὲ ὑπάρχει λόγος καὶ εὐρίσκε-
 ται ἄλωνι. Γιατί ἄλωνιζοῦνται ἀπὸ
 εὐθείας στὸ χωράφι μὲ κομπίνες...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλωνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; **Πλησίον τοῦ χωρίου εἰς ἀνὰ-**
κτὰ μέρος συνεκεντρώνοντο τὰ
δεμάτια ὅλου τοῦ χωριοῦ καὶ οἰκίας

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

... Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν οἰκο-
γένειαν μόνον .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀπὸ τὸν
Ἀρχοντον ἕως τὸν Σεπτέμβριον εἰς Πόντον
ἔδω ἀπὸ Ἰουνίου μέχρι τὸν Ἀρχοντον
7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Χωματάλωνο...

Ἐκκαθαρίζετο τὸ ἀλώνι ἀπὸ πέτρες
βάτα καὶ καὶ ἠτοίμασε διὰ μείγματος
κόπρου βοῶν καὶ ἀνύρων

- 8) Πῶς ἐπιοικεοῦται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) ... Καθαρίζετο αὐτὸ καὶ ...

ἐπάλειψεν τὸ δάπεδον διὰ μείγμα-
τος κόπρου βοῶν καὶ ἀνύρων.

- 9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

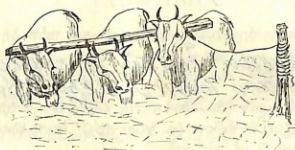
Δὲν ὑπῆρχε ὠρισμένη ἡμέρα καὶ
ὥρα πρὶν Κυριακῆς ὅποιαδήποτε ἄλλη
μέρα

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἐλόντο τὰ δελμάτια καὶ ἐκκορπί-
νοντο τὰ στάχνα ἀτάκτως ἐντὸς
τοῦ ἀλώνιου.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

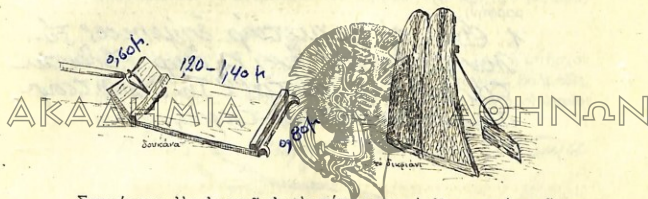
- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καλοῦτω νὰ κόβουν τὰ στάχνα.....

Τὸ ἀλώνισμα γίνεται διὰ βοῶν καὶ
ἵππων. Δένονται τὰ ζῶα εἰς τὸν στῦλον
καὶ ἐκκινῶν τὴν δουριάναν πᾶν
στὰ στάχνα. Πᾶν εἰς τὴν δουριάναν...

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα) *τοποθετοῦν
μέλαν μεράκιον πέτραν ἢ ἀναβαίνειν δύο
τρία ὄψομα, μαζί, διὰ τὰ νύθονα οἱ πέρες
ἢ αἱ παρκαίνες τὰ σταχύνια ἐννομιότερον
πρεσόμενες ὑπὸ τοῦ θάρους.....*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *ἐκρημίσαι εἰ*

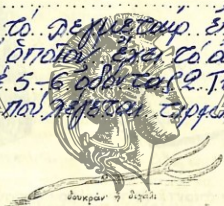
*το ὃ δουκάννα (το δικριάνι) τὸ μεπροσινὸ
δύο τεμαχία ἦσαν πρῶτος 0,60 μετὰ εἶχε
καλίσαν πρὸς τὰ ἄνω τὸ πλεονὸ 0,80 μετὰ
καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀπὸ 1,20 μετὰ
1,40 μετὰ.....*

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀρχίζει τὴν 10ην ὅταν φεῦγῃ ἡ δροσιά, ...
καὶ τελευτᾷ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

1. εἶναι τὸ δεξιότατον ἐπίμηκες ξύ-
λον τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντω-
τὸν μετὰ 5-6 ὀδόντας 2. τὴν ξύλινον τσούρ-
μυρνα ποὺ λεγέται τερμύχ.

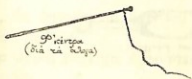
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; 1) ν.αι. καὶ 2) ν.χι. ν.αι. τὰ κομ-
μένα στάχυν γὰρ γὰρ ξεχωρίζει τὸ εἰ-
τάρι ἀπὸ τοῦ ἀχυροῦ.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Διὰ τὰ βόδια ἦτο ἡ βουκέντρα (τσουπόλκ.)
διὰ τοὺς ἵππους τὸ καμπελί (χαμψίν)...

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

... Μόνον μία .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) .....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοῦν καὶ ἀγωγιότες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ αἰγὰ καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

... ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

... καὶ τὸ κοπάνισμα με' τὸν κόπανον ...
 (κοπάλα) διὰ τὸ κοπανοῦν καὶ σπάζει.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

... κοπάλα, ἐξ ὁποιονδήποτε μῆκος 1, 20, 150 μ
 καὶ πᾶχος 10 καὶ σχῆμα εἶχε ροπαλίου

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). *εἰς τὴν αὐλὴν*.....
ἡραβόειτος αἰαί σπράμι.....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνεμα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; *ὑπο τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας*
ἔκοπανίζοντο μόνον οἱ ἐσθλαίφρατα
μέρο ποὶ εἰχέτον καρπὸ τῶ προϊόντων....
εἰχνίζετο ἢ ἐκοπανίζετο διὰ τὰ ἀγροὺς οἱ
καρπὸς καθαροὺς
21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

... Μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

... οὐκ .....

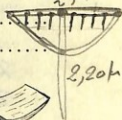
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιατικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συγγενεῖς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

Τὸ 1939, ἐξέλιξε χρῆσις ἀλωνιατικῆς μηχανῆς

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *κουμμάρι* ... *ἡ παλαιὰ τοῦ*

... *σωρεύεται μετὰ τὸ φύρκο. δικιργιάνι (λεγκετάρ)*
... *αἰεὶ τὴν φύρην. μετὰ τὴν τσουργκρίνη ποὺ*
θέρεται... τερκίχως τὸ εἰκονισμένον ... →

2,20h

τοῦ δικιργιάν (ἐλένιον)

τοῦ δικιργιάν (ἐλένιον)

τοῦ δικιργιάν (ἐλένιον)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐπιμον τοῦτο. *ἐπιμονες*....

Ὁχι... Δέν γίνεται τίποτε.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μὲ τὸ φτυάρι πού λέγεται Πέρι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἄμοιβῃ ;

Ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*Χιτῖκε.. ὁ ποκαλοῦνται τὰ χονδρὰ τεμά-
χια τῶν σταχύων. ἀποχωρίζονται μετὰ
τὸ κοδινί (κοδινί) γίγνεται ἐξ τῶν
ποιττακῶν*.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

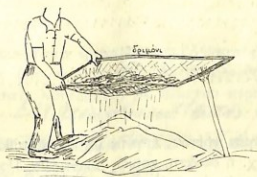
Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Διὰ μύδριναν καὶ διαφόρων μερεθίων ὅπως τὰ μύδρινα εἶναι δερματῖνα καὶ ξύλινη περιφέρεια*.....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; *Ναὶ καὶ ἔτσι εἶναι εὐρὴ.*

καὶ κατόπιν μετακινεῖ εἰς τὰ βαμνιά... μετρητοῦνται. ὅς τετυμῶν χαρὶς καὶ χαράσσεται εὐρὴ καὶ νὰ ἐπακολουθῇ... ὅς ἀσπασμὸς ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.....

- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. *Δὲν ὑπάρχει*.....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλὰὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

ἦτο. ὁ μεταρρύς τοῦ εἴσου. ἤρχετο ἀπὸ τοῦ
πλευρ. εἰς τὸ ἀλῶνι. ἦτο. τὸν τελευτ. εἰς
χέρι. ὁ μεταρρύς ἐρχετο τελευτῶν καὶ ἐπαινε
14 διὰ τοῦ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλῶνι ;

- α) τὸ παπαδιότικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφανιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) α) τὸ παπαδιότικο.....

β) τὸ τεπανιάτικο. 1) τῶν βοσκῶν τῶν ἀγροῦν
2) τῶν βοσκῶν τῶν γούρ καὶ 3) τῶν χοίρων.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) εἰς ἀποθήκην ἐντὸς χωρισθῆσαν.....

ποῦ πᾶνται ἀμπάρια. ἢ ἀποθηκεύονται ἐντὸς αἰῶντος.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλῶνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Εἰς ἀχυρῶνα καὶ ἐς ὑπαι-
 θρον ἐξ ἐπίμνηες σάχημα τό ὅποιον ἐμελεῖ-
 πτετο διὰ σαρκῶτα (μορφὴν σταχυῶν) ...
 καὶ ὅρω γύρω ἐξ ὅθεν δευτέρα στροφὴν δάκυν

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχυνς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα καὶ μετὰ τὴν
 διαρύσιν τοῦ θεριεμένου ἐκκρίβαντα τὰ
 δευτέρια ἀπὸ τοῦ χειρότερου χειράρι ...

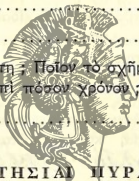
- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ναι
 .....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΨΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον ἔθιμον ἐξ' ἡ...
 ... κρίσαν Κίρις ...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφὴ λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΠΙΣΤΡΑΤΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ
 ΑΥ
 Αποσ. Πρωτ.

Π Ρ Ο Σ
 ΤΟΝ Δ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ
 ΕΙΣ Απόδ.

ΑΘΗΝΑΙ